

Πανεπιστήμιο Πατρών
Τμήμα Φιλολογίας
Ακαδ. Έτος: 2023-2024
Η ΉΞΑΜΗΝΟ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

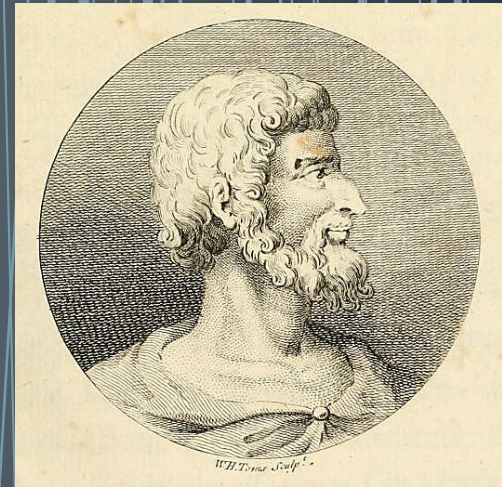
Μαθήματα 8^ο-10^ο:

Καλλίμαχος ο Κυρηναίος

Απάντησις εἰς Τελχίνας

Ὕμνος εἰς λουτρὰ τῆς Παλλάδος
(μύθος του Τειρεσία)

Ὕμνος εἰς Δία

ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ
Διδάσκουσα: Μαρία Κοτοπούλη
Δρ. Φιλολογίας

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟ (320-310 π.Χ. έως περ. 240 π.Χ.)

- ❖ Τόπος καταγωγής: Κυρήνη
- ❖ Εισήλθε στην βασιλική αυλή & απέκτησε εξαιρετική παιδεία.
- ❖ Κατείχε επιφανή θέση στο Μουσείο & εργαζόταν στην Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
- ❖ Συνδύαζε την ενασχόληση με την ποίηση & ενασχόληση με την φιλολογία
(«*ποιητής ἄμα καὶ περὶ γραμματικὴν ἐσπουδακώς*», Στράβων, 17.3.22)
- ❖ Έργο: α) *Πίνακες* (120 τόμοι με ειδολογική/θεματική & αλφαβητική ταξινόμηση των Ελλήνων συγγραφέων, τα πεζά ή ποιητικά έργα των οποίων είχαν συγκεντρωθεί στην Βιβλιοθήκη)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟ (περ. 305 π.Χ. έως περ. 240 π.Χ.)

β) *Περὶ ἀνέμων, Περὶ ἀγώνων, Περὶ Νυμφῶν, Βαρβαρικὰ νόμιμα, Κτίσεις νήσων καὶ πόλεων καὶ μετονομασίαι, Θαυμάτων τῶν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν κατὰ τόπους ὄντων συναγωγή* (πραγματείες σε πεζό λόγο)

γ) *Αἴτια* (ελεγειακό ποίημα επικύων διαστάσεων σε 4 βιβλία, το οποίο σχετίζεται με τις «αιτίες», δηλαδή την προέλευση ονομάτων, εθίμων, τελετών κ.λπ., είναι γραμμένο σε επεισόδια και σώζεται αποσπασματικά)

δ) *Ἰαμβοὶ* (συλλογή από 13 ποιήματα, με ποικιλία ως προς τα θέματα, την έκταση, το μέτρο και τη διάλεκτο, τα οποία σώζονται αποσπασματικά)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟ (περ. 305 π.Χ. έως περ. 240 π.Χ.)

ε) *Ἐκάλη* (ποίημα 1000 περίπου εξάμετρων στίχων που εστιάζει στην διανυκτέρευση του Θησέα στην καλύβα της φτωχής και ηλικιωμένης Εκάλης πριν την ηρωική πάλη του με τον άγριο ταύρο του Μαραθώνα)

ζ) *Ὑμνοι* (έξι ὕμνοι, από τους οποίους οι πέντε, *Εἰς Δία*, *Εἰς Ἀπόλλωνα*, *Εἰς Ἄρτεμιν*, *Εἰς Δῆλον* και *Εἰς Δήμητρα*, είναι γραμμένοι σε εξάμετρο, ενώ ο ένας, *Εἰς λουτρὰ τῆς Παλλάδος*, είναι γραμμένος σε ελεγειακό μέτρο)

η) *Ἐπιγράμματα* κ.ά.

Ἀπάντησις εἰς Τελχῖνας: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- ❖ Θέμα-περιεχόμενο: Ἐκφραση τῆς ποιητικῆς θέσης τοῦ Καλλίμαχου υπέρ τοῦ σύντομου, «γλυκοῦ» καὶ εκλεπτυσμένου στίχου καὶ κατὰ τοῦ μακροσκελοῦς ὡς κριτηρίου γιὰ τὴν αξιολόγηση τοῦ ποιητικοῦ ταλέντου.
- ❖ Σκοπός-λειτουργία: Πρόλογος στὰ *Αἴτια* καὶ εἰσαγωγή σὲ ολόκληρο τὸ ποιητικό ἔργο τοῦ Καλλίμαχου.
- ❖ Γλώσσα-ῦφος ποιήματος: Χρήση ζωηρῶν μεταφορῶν & εικόνων.

“Υμνος Εἰς Δία:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

❖ Δομή & Θέματα-Περιεχόμενο:

- Στ. 1-3: Ηχηρό ξεκίνημα όπου εξάιρεται η σπουδαιότητα της εξύμνησης του Δία.
- Στ. 4-9: Αμφιβολία σχετικά με διαφορετικές εκδοχές για γέννηση Δία.
- Στ. 10-54: Γέννηση του Δία και ανατροφή του κρυφά στην Κρήτη.
- Στ. 55-69: Μύθος διαίρεσης ανάμεσα στον Δία και στον Άδη του ουρανού και του κάτω κόσμου.
- Στ. 70-85: Γενική αναφορά στους βασιλιάδες ως ιδιαίτερα αντικείμενα της προστασίας του Δία.
- Στ. 85-90: Ειδική αναφορά στον Πτολεμαίο, ο οποίος μοιάζει με τον Δία στην παντοδυναμία.
- Στ. 91-96: Τέλος ύμνου με χαιρετισμό προς τον Δία.

“Ὕμνος εἰς Λουτρὰ τῆς Παλλᾶδος (μύθος
Τειρεσία), στ. 57-136:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- ❖ Θέμα-περιεχόμενο: Εξιστόρηση της τύφλωσης του Τειρεσία έπειτα από την θέαση γυμνής της θεάς Αθηνάς κατά την διάρκεια του λουτρού της στα νερά του Ελικώνα ποταμού.
- ❖ Σκοπός-λειτουργία: Αποτροπή θέασης από τους άνδρες του γυμνού αγάλματος της θεάς Αθηνάς (Παλλαδίου) κατά την διάρκεια του τελετουργικού λουτρού του στο πλαίσιο θρησκευτικής εορτής στο Άργος.

*Ὕμνος εἰς Λουτρὰ τῆς Παλλᾶδος (μύθος Τειρεσία),
στ. 57-136:*

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- ❖ Γλώσσα-Ύφος: Χρήση δωρικής διαλέκτου σε μέτρο ελεγειακό δίστιχο με λεξιλόγιο εξευγενισμένο, υψηλό και διανθισμένο με ομηρικούς τύπους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Clauss, J. J. & Cuypers, M. (επιμ.) 2022**, *Ελληνιστική γραμματεία*, μετ. Φ. Φλίππου, Ε. Σιστάκου, Αντ. Ρεγκάκος, Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- **Fantuzzi, M. & Hunter, R. 2002**, *Ο Ελικώνας και το Μουσείο. Η ελληνιστική ποίηση από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου έως την εποχή του Αυγούστου*, μετ. Δ. Κουκουζίκα & Μ. Νούσια, Αθήνα: Πατάκης
- **Hopkinson, N. 2005**, *Ανθολογία ελληνιστικής ποίησης*, μετ. Α. Τάτση, Αθήνα: Μεταίχμιο
- **Hutchinson, G. O. 2007**, *Ελληνιστική ποίηση*, μετ. Λ. Χατζηκώστα, Αθήνα: Καρδαμίτσα
- **Μανακίδου, Φ. Π. & Σπανουδάκης, Κ. (επιμ.) 2008**, *Αλεξανδρινή Μούσα. Συνέχεια και νεωτερισμός στην ελληνιστική ποίηση*, Αθήνα: Gutenberg
- **Σιστάκου, Ε. 2005**, *Η Γεωγραφία του Καλλίμαχου και η Νεωτερική Ποίηση των Ελληνιστικών Χρόνων*, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης